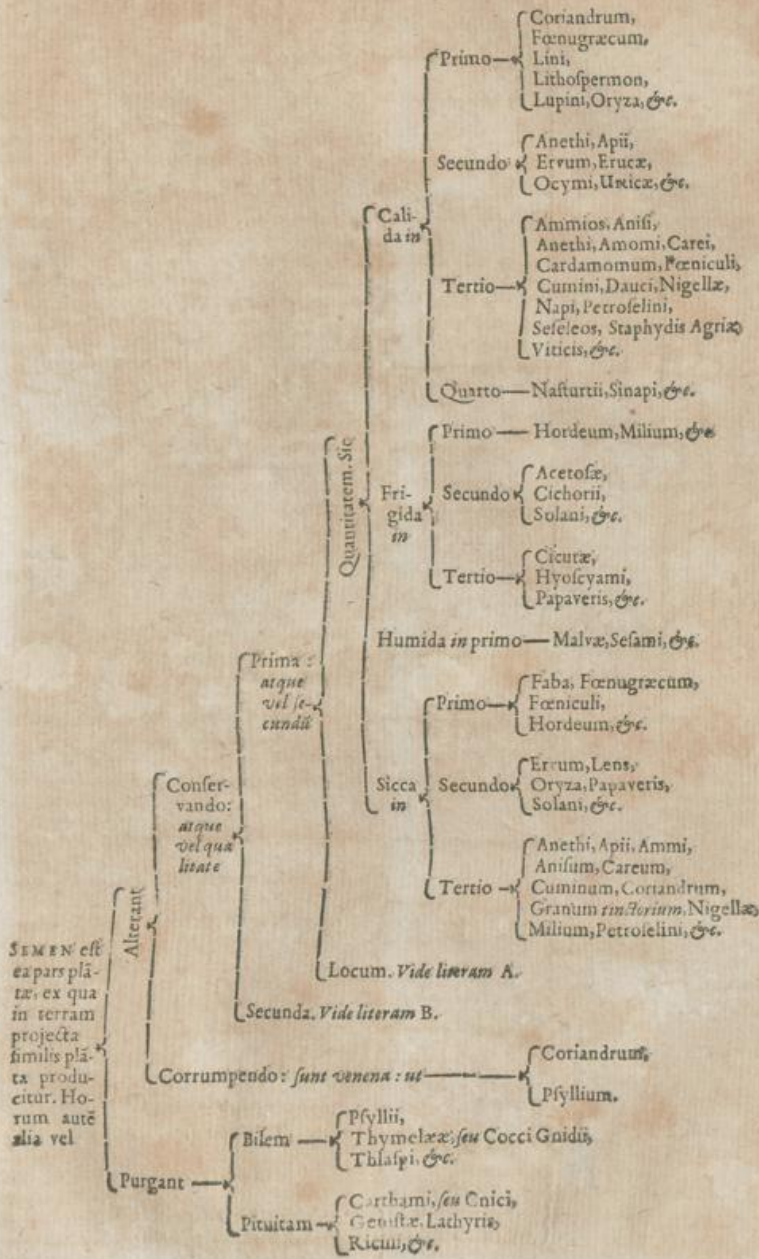

DE SEMINIBUS, SECTIO XI.

A
Semina siccis-
simam locis al-
terantia, &c.

Calcfaciunt	Caput	{ Foeniculi, Majoranz, &c.
	Thoracem	Urticæ, &c.
	Cor	Ocymi, &c.
	Stomachum	{ Anifi, Cumini, Ammeos, Cardamomum, Grana Paradifi, &c.
	Jecur	{ Anifi, Ammeos, Amomi, Apii, Asparagi, Cumini, Carei, Dauci, Foeniculi, &c.
	Splenem	{ Anifi, Carei, Nasturtii, &c.
	Renes & vesicam	{ Ciceris, Erucæ, Saxifragiæ, Urticæ, &c.
	Uterum	Rutæ, &c.
	Artus	{ Nasturtii, Rutæ, Sinapi, &c.
	Refrigerant	Caput
Thoracem		Papaveris albi, Violarum, &c.
Cor		{ Coriandrum, Semen Civi, Acetofæ, &c.
Stomachum		Coriandrum preparatum, &c.
Jecur		{ Cucurbitæ, Cucumeris, Citrulli, Endiviæ, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, &c.
Splenem		{ Citrulli, Cucurbitæ, Cucumeris, Endiviæ, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, &c.
Renes & vesicam		{ Cucurbitæ, Citrulli, Cucumeris, Melonum, Endiviæ, Portulacæ, Lactucæ, Scariolæ, &c.
Artus		{ Cucurbitæ, Citrulli, Cucumeris, Endiviæ, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, &c.

B Semina

Adstringunt	<ul style="list-style-type: none"> { Anthera, Berberorum, { Bursæ pastoris, { Granum tinctorium, { Milium, Nuclei acinorosi, { Portulacæ, &c.
Discutiunt	<ul style="list-style-type: none"> { Anethi, Dauci, { Fœnum græcum, Lini, { Nigellæ, Sefami, &c.
Abstergunt	<ul style="list-style-type: none"> { Faba, Ervum, { Hordeum, Lupini, { Urticæ, &c.
Emolliunt	<ul style="list-style-type: none"> { Fœnugræcum, { Ligni Malvæ, { Nigellæ, &c.
Indurant	<ul style="list-style-type: none"> { Portulacæ, &c.
Suppurant	<ul style="list-style-type: none"> { Fœnum græcum, { Hordeum, Lini, { Lolium, &c.
Glutinant	<ul style="list-style-type: none"> { Ervum, seu Orobus, { Lolium, Lupinus, &c.
E Semia quæ sunt secun- dā alteran- tia, aut	<ul style="list-style-type: none"> { Anisi, Anethi, Apii, { Carei, Cumini, { Dauci, Fœniculi, { Nigellæ, Petroselinii, { Seseleos, Santonici, &c.
Semen generant	<ul style="list-style-type: none"> { Cicer, Faba, Erucæ, { Lini, Fraxini, &c.
Menses movent	<ul style="list-style-type: none"> { Amomi, Asparagi, Anisi, { Ammi, Cicer, Dauci, Apii, { Fœniculi, Petroselinii, { Seseleos, Levistici, &c.
Calculum frangunt	<ul style="list-style-type: none"> { Malvæ, { Milii Solis, &c.
Menses sistunt	<ul style="list-style-type: none"> { Anthera, { Cuminum, { Pœoniæ, Lappæ, &c.
Venæ resistunt	<ul style="list-style-type: none"> { Ammi, Anisi, Apii, { Cardamomum, Citrii mab, { Fœniculi, Rapæ, &c.
Dolorem mitigant	<ul style="list-style-type: none"> { Anethi, Amomi, { Cardamomum, Cuminum, { Dauci, Ervum, Fœnugræcum, { Lini, Hyoscyami, Milium, { Panicum, Petroselinii, &c.
Strumas discutiunt	<ul style="list-style-type: none"> { Althææ, Coriandrum, { Hordeum, Lentæ, Lupini, { Lolium, Lithospermum, &c.

De feminibus calidis in primo.

SEMEN CORIANDRE, Ger. Coriander. Gall. *Coriandre*, nominatur: nodosum est, intus cavum: nascitur in hortis: colligitur Autumnos: servatur repurgatum, & exiccatur in loco sicco, non salido, per annos duos. * In quibus parum calefaciendum, magis autem siccandum est. convenit, ut in pulvere ad caput & ventriculum, sic ut in tragematis à cibo sumatur. Quia verò exhalationes ad caput excitat: aceto macerari debet, quod sespliarum preparari dicunt. In vertigine & doloribus capitis, ex consensu factis, vitare profus oportet. *Mejus & Andernacus.*

FENIGRÆCI semen, Ger. *Boetshorn* / *oder Rühorn*. Gall. *Fenegræci*, *ou Fenegres*, dicitur, profert planta trifolio similis corniculis quibusdam inclusum. Nascitur passim in campestribus. colligitur semen mense Julio, vel Augusto. Servatur à festucis & paleis repurgatum & exiccatur, per annos duos, in loco sicco. * Fenigræci farina vim habet emolliendi, discutiendique: in aqua multa decocta adversus tam internas, quam externas inflammationes, efficaciter illinitur: lienem cum aceto & nitro trita extenuat. Succus decocti ejus feminarium malis subvenit: & si ve tumor, si ve præclusio sit vulvæ, fovetur, & insident. Fenigræci in aqua decocti cremor expressus, capillos, furfures, & manantia capitis ulcera purgat: locos dilatat, & emollit, si cum asferino adipe pelli vice subjiciatur. Viride cum aceto utilissimum imbecillibus locis, & ulcera sentientibus. Decoctum ejus prodest adversus tenebras, foetidamque dysentericorum prolium. Oleum quod ex eo exprimitur, & myrto capillos & genitalium cicatrices abstergit. *Mejus & Dioscor.*

LINI semen, vulgò *Stadsstaamen*. Gall. *Semences de Lin*, notum est. Nascitur in campestribus, cultis, & pinguis. Colligitur æstate, cum maturum est. Servatur repurgatum & exiccatur in loco sicco per annos duos. * Easdem, quas fenigræcum vires habet. Discutit & emollit omnem intus forisq; inflammationem, cum melle, oleo, exiguaq; aqua decoctum, aut melle cocto exceptum: vitia cutis in facie, varosque erudum tollit: illitum cum nitro & siculneo cinere, paronidis, duritiisque discutit: ulcera que serpunt, favosq; cum vino decoctum expurgat: ungues scabros eximit, cum pari modo nasturtii & mellis: vitia pectoris extrahit, si ex melle in eclegmatis vicem substituat: tollim lenit: Veneream stimulat, si farina pipetis & melle exceptum, pro placenta largus assumatur. Hujus decoctum interaneorum, vulvæque erosionibus immittitur, alvi excrementa evocat, ad vulvæ inflammationes in defensionibus perquam utile. *Dioscorides.*

LITHOSPERMUM, Ger. *Wentstf.* Gall. *du Gramil*. à feminis duritie nomen accepit. Foliis est olea longioribus & latioribus, mollioribus, jacentibus, quæ ab radice exiunt: ramulis ro-

Actis, tenuibus, firmis, crassitudine acuti junci, lignosis: in quorum cacumine bifidi exortus cauliculerum speciem exhibent: foliis longis, inter quæ parvum semen rotundum, erui magnitudine, duritia lapidea. Nascitur in asperis & editis locis. Colligitur mense Junio & Julio. Conservatur per annos duos in loco sicco. * Vim hanc habet, ut semine cum vino albo potu calculos frangat, pellatque urinam. *Dioscorides.*

SATIVUS LUPINUS, Ger. *Sagknen*. Gall. *Lupin*, appellatur: notus est. Nascitur in campestribus, & hortis. Colligitur mense Julio, vel Augusto, cum maturum est. Servatur per annos duos. * Hujus farina cum melle, delinctu, aut potu, ventris animalia expellit. Ipsi quoque macerati, & cum sua amaritudine elisati, eadem efficiunt. Decoctum eorum idem munus præstat, cum ruta & pipere potum: quare hienosis prodest. Eodem ulcera tetra, quæ cheriomata vocant, gangrenas, incipientem scabiem, eruptiones pustularum, ulcera in capite manantia, vitiligines, maculasque fovere utilissimum: menses & partus extrahit, cum myrrha & melle subditu in vellere. Eorum farina cutem, livoresq; corrigi: inflammationes cum polenta & aqua mitigat: tubercula & coxendicum cruciatus, ex aceto lenit: strumas in aceto cocta illitq; dissipat: carbunculos rumpit. Decocti celesti aqua, donec in cremorem lentescat, faciem abstergunt: medetur pecorum scabiem, cum radice nigri chamaeleontis, ita ut repete decocto abluantur. Lupini triti, ubi macerata dulcescere ceperint, cum aceto potu, fastidium detrahunt, & cibi aviditatem faciunt. Gignuntur & sylvestres lupini, sativis similes, sed omnino minores: qui eadem que sativi possunt. *Dioscorides.*

ORYZA, Ger. *Wiß.* Gall. *Rizum*, frugum generis est, in palustribus, riguisq; nascens. * Mediciter alit: sed alvum supprimit. *Dioscorides.*

De feminibus calidis in secundo.

ANETHUM, Ger. *Dyßel* / *& Hochtraut*. Gall. *Anet*, hortis omnibus frequentissimum, omnino adeo ex parte feniculum æmulatur. Colligitur semen mense Julio vel Augusto, cum maturum est. Servatur expurgatum in loco sicco, per annos tres. * Hujus decoctum potu lac evocat: inflammationes & tormina sedat: alvum, vomitionesq; sistit: urinas citet, singultos lenit, oculorum acie hebetat, genituram restinguit, assidue potum. Feminis vulvæ malo opportunis, ad defensiones utile. Condidomata illius feminis cremati cinis tollit. *Dioscorides.*

APRI semen, Germ. *Spfischsaamen* / nascitur passim in hortis, & riguis. Colligitur mense Julio. Conservatur expurgatum & siccatum, per annum unum in loco sicco. * Urinas & menstrua movet, statusque discutit. Venenis resistit, & dolores internos sedat: venarum, arteriarum, & renum obstructions, detergendo, extenuando discutit: comitibus, gravidis & foetui inimicum. *Dioscorides & Galenus.*

OROBUS, sive **ERVUM**, Ger. *Erven*. Gall. *Noer vesse*, ou des ers: in Hetruria *Meco* vocatur, vulgoque cum sit notissimum, feritur. Hoc itaq; utendū, non alio. Aliud supradicto simile *Creta* adfertur. *Orobis* illic nominatū, hoc nonnulli verum esse existimant: foliis est phaseoli vulgaris, sed angustioribus & minoribus: semine subflavo: quod cum difficile reperitur, supradicto utendum est. Colligitur Junio & Julio mensib. * Amarum est, incidit, extergit, atq; obstructiones viscerum expedit. Si sumatur copiose, sanguinem per urinas evocat. ex linctu cum melle crassos pulmonis thoracis que humores educit. cutis asperitatem laevigat, pruritus, lenticulas, maculas & ulcera cum melle detergit. *Galenus*, *Dioscorides* & *Medici Florentini*.

ERUCÆ semen, Ger. *Weyß stinßsaamen*. Gall. *Semence de la Roquette*: in hortis nascitur. Colligitur Julio mense: conservatur verò per annum. * Urinam cit, Venerem concitat, semineq; auget. Ventris tinea enecat, lienemq; extenuat, Sylvestris eruce semine pro siapi quidam utuntur. Urinam vehementius pellit, & multò sativo acrius *Dioscorides* & *Galenus*.

OCYMI seu **BASILICONIS** semē, Germ. *Basitenssaamen*: nigrum est. Nascitur in viridariis. Colligitur mense Julio: conservatur autem per annum. * Cor exhilarat: ejus defectio tollit: humidum stomachi corroborat. Porum convenit atram bile gignentibus, difficili urinæ, inflatisq; naribus: haustum subinde movet sterutamenta. Sed oculos premi necessum est, cum sternutamentū auget. *Dioscorides* & *Crescensius*.

URTICÆ semen, Germ. *Wissisaamen*: Julio mense colligitur: repurgatur & conservatur per annū loco sicco. * Potum ex passō Venerem stimulat, & vulvæ ora patefacit: cum melle delinctū orthopnææ, lateris & pulmonū inflammationibus prodest: thoracem expurgat. Erodentibus medicamentis admiscetur. *Dioscor.*

AMMI hodie à nonnullis ostenditur foliis foenicolo tenuioribus, caule gracili, umbella in qua candidi flores, & semen minutissimum, cumino similis, non per omnia respondens veterum descriptioni. Plerique existimant semen quoddam ex Hispaniis sub Amomi nomine alacū, verum esse Ammi, aut saltem ejus loco usurpari posse. Quod si Ammi in promptu non sit, ejus loco cumini vel anisum accipiendū est. * Vis ei excaustoria, fervens & exsiccans. Facit ad tormina, urinæ difficultatem, serpentum iccus, cum vino potum: menstrua ciet. Miscetur derodentibus cantharidum medicamentis, quæ *Ecdonia* vocant, ut inde exortis urinæ difficultatibus restit. Sugillata cum melle tollit. colorem potu aut silitu mutat in pallorem. Suffitum cum uva passa, aut resina, vulvas purgat. *Dioscorides* & *Medici Florentini*.

ANISI semen, Germ. *Anis*. Gall. *de l'Anis* appellatur: vulgo notum est. Melius semper recens, plenum, non furiosum, odore præstans. Passim in hortis provenit. Colligitur mense Ju-

nio, vel Julio: expurgatur à pediculis, festucis: siccat & conservatur per annum loco sicco. Excaustic & siccat. oris halitum jucundiorē facit, doloris levamētum præstat. Urinam ciet: discutendi vim habet: hydropicis porum sitim extinguit. Animalium venenis adversatur: valet ad inflationes: alvum & alba foeminarum profusiva sistit: lac ad mammas elicit: Venerem stimulat: dolores capitis levat, sinitum naribus. Cum rosaceo tritum, instillatumque fractis auribus medetur. *Dioscorides*.

Anisi semen usurpatur siccum, sed recens: plenum optimi odoris, sapore acri & dulci, non furiosum: præstantissimum crescit in *Creta*: potest tamen commemoratis jam notis præditum aliud ex nostris accipi.

AMOMUM hodie passim desideratur, videlicet semen candidum vel fulvum, simplici tamen colore, non vario, &c. Quod autem officinæ ostendunt, nigrum est semen, & censetur esse *Sion* *Dioscoridis*. Proinde ejus loco *Asarum*, aut *calamus aromaticus* substituendus est. *Medici Colonienfes*.

CARUM, Germ. *Mattlümich* / oder *Wiesenhümmel*. Gall. *des Carotes* dicitur, semen est vulgaris notitiæ. Nascitur in pratis & collibus. Colligitur mense Junio: mundatur, exsiccat, & ad usum servatur in loco sicco per annū. * Excaustic, urinam concitat, stomacho utile, os comendat, concoctionē adjuvat. Utiliter miscetur antidotis & oxyporis. anisi vicem præbet. *Dioscor.*

CARDAMOMUM Græcorum, quod est cordumeni Arabū, tametsi multi dubitēt, quidnam sit: illud tamen, quod officinæ *cardamomū* majus appellant, *cardamomi* Græcorū loco usurpari posse videtur, quia aromaticam quandā actimoniam, nec non amaritudinem, quamvis obscuram, habet. Aliud verò est *cardamomum Arabum*, à Græcorū *cardamomo*: ejusq; duo genera constituūt, majus & minus, utrumque nobis incognitum: nisi majus illud intelligatur, quod *Melligetam*, aut granum *Paradisi* nuncupāt. Semen est angulosum, acre, linguam vellicans, non admodum aromaticum. *Cardamomum minus officinarum* nullo modo convenit cum *cardamomo minori Arabum*, neque ad aliquod *cardamomi* genus referri potest: sed est *melanthii* genus. * Calefacit, discutit, lumbros enecat: scabiem ex aceto sanat: ex vino sumptum, renibus & urinæ difficultati medetur. *Dioscorides* & *Medici Florentini*.

Cardamomum, aroma est in regionibus probe cognitū, in quibus magnus ejus usus est. Ejus etiam magna pars in Europam, Africam, & Asiam evehitur. Ab *Avicenna* *Saccollaa* nominatur, quod duū est generum: alterum *Saccollaa* quebir, id est, magnum: alterum verò *Saccollaa* ceguer, id est, minus. His nominibus cognitum est utrumq; *Cardamomum*, cum *Medicis Arabibus*, tum *Mercatoribus*. In *Malavar* vocatur *Eremelli*: in *Zeilan* *Encal*: in *Bengala* verò *Guzarate*, & *Decan*, interdum *Hil*, interdum *E-*

lachi, idq; inter Mauritanos. Nam ab gentilibus indigenis omnium provinciarum enarratarum Dore nuncupatur. Quae diversitas summam illam nominum confationem inter Arabes scriptores peperit. Etenim nonnulli Indici vocabulis uti sunt, alii vero Arabicis, & multis errandi occasionem praebuit. Nam quod alterum Serapio Saccolaa, alterum Hilbane vocat, mendosum est exemplar, & Hil duntaxat scribendum erat. Etenim si Bane omnino adiciendum volumus, potius Bara dicendum erat, quod lingua Canarina magnum sonat. Nihil igitur aliud est Saccolaa omnibus Arabibus nuncupatum, aut Sacule Avicennae, aut Elachi, quam quod Cardamomum vulgo appellant, veteribus cum Graecis, tum Latinis plane incognitum, ut ex eorum monumentis colligere licet. Si quidem Galenus lib. 7. Simplic. medic. Cardamomum scribit non esse tam calide facultatis, quam Nasturtium, sed suavius & magis fragrans, cum quadam amaritudine: quae omnes notae nostro Cardamomo non conveniunt, ut experientia docet. Dioscorides vero lib. 1. cap. 5. commendat, quod ex Comagene, Armenia, Bosphoroque devehitur, (tametsi in India quoq; & Arabia provenire dicat) eligendumq; scribit plenum, frangenti contumax, gustu acre, subamaru, odore caput tentans. Nostrum contra Cardamomum in illas regiones defertur, e quibus Dioscorides suum devehit scribit. Sed neque id frangenti contumax est, neque caput tentat, neque amarum, neque gustu adeo acro, ut Caryophylli. Plinius lib. 12. cap. 13. quadruplex esse Cardamomi genus scribit, sic inquit: Simile his & nomine, & fruce Cardamomum, semine oblongo. Meritur & eodem modo in Arabia. Quatuor ejus genera. Viridissimum, ac pingue, acutis angulis, contumax fricanti, quod maxime laudatur. Proximum e rufo candicans. Tertium brevius atq; nigris. Pejus tamen varium, & facile tritu, odorisq; parvi: qui verus. Costo vicinus esse debet. Hoc & apud Medos nascitur. Haec Plinius, tametsi tam Dioscoridi, quam ceteris Graecis unicum tantum extet Cardamomi genus. Sed nullum ex praedictis cum nostro quicquam commune habet, quod fragile esse debet, siliqua candicante, granis intus nigris. Scribit vero id leguminum modo, altitudine, quando summa, cubiti, in quo dependent siliquulae granula interdum usq; ad viginti continentis, non ut Cordus in lib. 1. Dioscoridis scripsit, glandis, aut avellanae magnitudine. Huic autem errori occasione praebuit Davus ille Terentianus, omnia perturbans, Gerardus Cremenensem interpretem intelligo, qui cum hoc medicamentum ignoraret, nome illi ex Graecis pro arbitrio indidit, tametsi legitimum Arabicu nomen in integro, & non mutatum reliquisse praestitisset. Quam Ruelli lib. 2. cap. 5. opinio sit erronea, qui nobis Caspicum, aut Siliquastrum pro Cardamomo Mauritanorum proponit, omnibus notissimum est. Ad ea vero, quae Lacuna libro 1. cap. 5. commentariis suis in Dioscoride scri-

bit, satis proterve in Arabes inductus, sic responsum volo. Neq; ejus Megetham Cardamomum esse Dioscoridis, siquidem ignota fuit Dioscoridi: neque Cardamomum majus coloris est cinerei: neque nigella tertium id genus, quod in officinis asserit haberi, quandoquidem Nigella totis his provinciis non nascatur. Ceterum non multum forte refragabor iis, qui Cordum in Arabum, Cardamomum Graecorum esse putant, quandoquidem Serapionis & Avicennae Saccolaa Graecis est ignota, ut supra diximus. Quod vero Saccolaa utendum negent, quoniam Graeci de eo nihil scripsere, non concedo: multis enim experimentis comprobatum est, plerisque morbis perutile esse: eoq; utendum censet in omnibus compositionibus Arabum, & recentiorum, qui Arabes sequuti sunt. Quod vero Melegetha Cardamomum minus non sit, satis ex utroq; genere, quod in his regionibus nascitur, manifestum est: quorum alterum Cardamomu, ut vocant, majus est: aliud minus, ejusdem tamen formae, & duntaxat magnitudine differentia. Optimum autem censetur minus, quod odoratius est altero, & secundum facultatem majus dici potest. Provenit utrumque in India, praesertim vero ab emporio Calecut usque ad Cananor, tametsi aliis etiam locis Malavar & in Jaoa nascatur, non tamen adeo copiosum, neq; cortice adeo candido. Multus ejus usus est in his provinciis, siquidem una cum Betre (veluti supra diximus) manditur, pituitaque caput & stomachum expurgat, & serapis admiscetur. Falsum autem est, quod Martheus Syriacus capite 117. scripsit: Indos ejus radicibus adversus febres citius uti, nasciq; in tuberibus quarundam arborum. Nam exili est admodum radice, nec nisi satum provenit, solo ante ignibus perusto, ut facilius enascatur. *Garcias ab Horto.* Cardamomum arbitror apud Graecos esse siliquam quandam forma & magnitudine instar ficus, pediculo crassiore & duro, cortice anguloso & solido, interius semine nonnihil rotundo, colore in superficie, inter rubescentem & fuscum medio & albo in parte interiore, acri gustu cum nonnulla amaritudine, suavi odore & non ingrato sapore, cui semina in membranis una cum medulla fungosa & alba adhaerente insunt. Cum itaque ex pluribus locis Galeni colligatur, Cardamomum folliculis vel siliquis esse inclusum, & huic jam a me descripto convenient omnes notae a Dioscoride allatae, videtur mihi recte nos asserere posse, hoc esse verum Cardamomum, & alias species esse Cardamomu Arabum, cum istud Graecorum Cardamomum ab ipsis vocetur Cordumeni. Primi quidem generis nullum vidi, nisi duas aut tres siliquas apud Ferdinandum Imperatorem, quae illi reliquae adhuc erant de aliis, quas ad Theriacam usurpaverat: quae satis magnam similitudinem habet cum Nigella, alio nomine Melegetha dicta, & de aliis grana Paradisi: quae non in folliculis, sed extra illos in granis asseruntur. Unde aliquis concludere poterit,

fer, quod illa sit semen hujus Cardamomi. Qui tamen cautius agere velit, studere debet ut ipsas filiquas, si fieri possit, cujusmodi jam descripsi- mus, acquirat, modo copia earum ad manus sit, in quorum tamen penuria e duabus specie- bus officinarum (quas credo esse Arabum Car- damomum, quemadmodum aibi prolixius de- monstravimus) minus vocatum Cardamomum assumatur, quod aibi granum Paradisi vocant, (quanquam in officinis hoc nomen confuse & huic attribuitur, & Nigelle, alio nomine Mel- gecta dicitur, que nos putamus semina esse, ut astringens, veni Cardamomi) que est filiqua alba, nonnihil rotunda, & angulosa: in reliquis majo- ri similis. Sed quia acris est & validius majore, & inter gustandum aliquid amari quoque saporis deprehenditur; magis videtur convenire, quam majus.

Fœniculi, Ger. *Ben det*. Gall. *du Fenouil*. Ital. *Fianocchio*. Hisp. *Hincio*. semē vulgaris est no- titie. Nascitur passim in hortis. Colligitur mense Septembris: excicatur, mundatur, & servatur per annū in loco siccō. *Excicatur ordine tertio, excicatur verò primo. Lac procreat: suffus auxi- liatur: urinas mensisq; ciet. *Galenus*.

CUMINUM, Ger. *Kamth*. Gall. *du Coumin*. Ital. *Comino*. Hisp. *Cominos*. sativum omnibus no- tum est: ori gratum. Colligitur mense Junii. Ser- vatur per annum. *Excicatur, astringit, excicatur, ad tormina inflationesq; convenit: costum, & cum oleo inditum, aut cum hordeacea farina il- litum, orthopnoicis datur in polca: demoris à serpente, in vino, testium collectionibus auxiliatur, impositum cum uva passa, aut lolii farina, ce- ratore mensesium abundantiam inhibet. Contri- tum autem in aceto, & naribus objectum, san- guinis profusaria sistit. Colorem bibentium aut peruncorum mutat in pallorem. *Dioscorides*.

DAUCI tria sunt genera: primum italicum, *Wris* *Hugwurz*, quod sylvestrem pastinacā imi- tatur: alterum Creticum, Germ. *Berwurz*. Gall. *Carotte saussage*, quod legitimum est. Id crescit etiam in Delphinatu, folia forniculi habet, & ra- dicem valde odoratam, hujus loco pastinaca sylvestri uti possumus. Tertium coriandri foliis apparet, Germ. *Schwartz Hitzwurz*. Gall. *Ces deux racines*. *Omnia Venerem irritant, quan- quam sylvestris semen sicut careat, eoq; urinam & menstrua ciet. Cō-nune officinarum, species quaedam sylvestris pastinacæ existit. Quodlibet à deo menstrua promovet, ut etiam secundas, fetumque pellat, & strangulatum sedet, calculosq; expellat. Foris impositum, multum discuti- tic, & oedemata dissolvit. Junio & Julio mensi- bus florent. *Andernacus ex Dioscoride & aliis*.

DAUCUS non est pastinaca sylvestris, quemad- modum vulgus Pharmacopœorum & Medico- rum existimat, & decepti fuerunt, eò quod Ga- lenus dicit, Daucū à nonnullis vocatum esse pas- tinacam: non enim propterea te ipsa est Pasi- naca, quamvis à quibusdam ita fuerit vocatus: adque confirmatur ex eo, quod Dioscorides &

A Galenus seorsim de utraque herba loquantur; imò Dauci tres species Dioscorides constituit, cum pastinacæ sylvestris tantum una reperitur. Abjiciendum itaque semen est pastinacæ sylve- stris, que passim Neapoli crescit, & tantū labo- ris subeundum, ut Venetiis & aliis ex locis verū semen Dauci conquiratur, quod sepius habui communicatum mihi à Luca Ghino, pusillam, album, hirsutum, acris sapore, & inter manden- dum suavissimi odoris semen ejus in utu est, quanquam secundum Dioscoridem radix Cre- tici quoq; Dauci accipiebatur.

NIGELLA, quam Dioscorides Gith, aut Melanthium, Ger. *Schwartz Coriander*, *Schwartz Kümth*. Gall. *Nelle, ou Poivrete*, nominant: herbu- la est exilibus furculis fruticans, binos dodrantes aut amplius altis: foliis minoris, aliquantulum ad senectonis similitudinem accedentibus, sed multo tenuioribus: capitulo in cacumine tenui, parvo, eeu papaveris, oblongo, intercuria- tibus intus membranis, quibus semen includit- tur nigrum, acre, odoratum. Qua hodie utuntur nigella, non est verum melanthium, sed cumini forte sylvestris apud Dioscoridem genus. Ver- um hodie reperitur, sed non passim: itaq; adhi- benda est diligentia. Melanthii genus est, quod vulgo cardamomum minus creditur, nigellaq; citrina vocatur, que præter colorem, omnino cum melanthio supra descripto convenit, ejus itaque usus esse poterit veni melanthii loco, potius quam vulgari nigella, que nō est odorata, ut vera esse debet. Nascitur melanthium verum in hortis, viridatis, atque etiam in aliis locis sa- tum. Sylvestre autem in agris sua sponte pro- venit. Colligitur æstate: siccatur, & servatur per annos duos. *Capitis doloribus illitum, fronti subvenit: discutit recentes oculorum suffusio- nes, tritum ex irino, & infusum naribus, tollit le- pras, lentiginis, duritias, tumoresque vetustos, cum aceto illitum: circumscificatos clavos excavit, cum veteri urina impositum. Dentium doloribus, cum aceto & tēdā decoctum & col- lutum prodest: teretes ventris tineas expellit, peruncto ex aqua umbilico. Distillationes labo- rantes adjurat, tritum in linteo, & olfactum. Urinam & menstrua ciet multis diebus sumptum, & lac extrahit: difficultatem spirandi cum vino potum, levat: phalangiorum moribus ex aqua, drachmæ pondere haustum auxiliatur. Incento serpentes fugantur. Tradunt largius e potum e- necare. *Dioscorides*.

NAPI, Ger. *Sieckrub*. Gall. *Nauet, ou Nauetan*. Ital. *Nauoni*. Hisp. *Nauti*. nō ubiq; nascitur. Col- ligitur semen mense Junio: siccatur & servatur per annos duos. *Potum semen venenorum vi- res hebetat: antidotis admiscetur: decoctum e- jus purgationibus fecinarum, & vesicæ conve- nit, menstrua & urinas provocans. *Dioscorides*.

PETROSELINI semē, Ger. *Peterlin saamen*. Gall. *Semençe de Persil*. Ital. *Seme di Petroselino*. passim in hortis nascitur, gustu acre, cū amaritu- dine. Colligitur mense Junio & Julio: excica-

tur, & servatur per annum. * Excalfacit ordine tertio, incidit. Hinc menses & urinam largè provocat. Flatus quoque discutit *Galenus*.

SESELIOS, vulgò Sileris montani semen, hoc est, Massiliensis: nam aliud ad nos non convehitur. Invenitur Parisiis, Monspessuli, & alibi, quod est Peloponnesiacum & Aegyptiacum: Massiliense verò præcellit: proximum huic, quod in montibus calidis & siccis nascitur. Quando autem in compositionibus Sesele citra adjectionem ponitur, Massiliense intelligi debet. Colligitur mense Julio, & conservatur per annum. * Optimum medicamentum in discutendis flatibus: urinas movet, extenuat: eoque comitialibus & orthopnoicis opitulatur. *Andernacus*.

Seselis radices in usu sunt, & semen, secundum Dioscoridem. Nostra tamen ætate semen potius usurpatur: quando ita simpliciter reperitur scriptum. Liberum autem est unicuique sumere ex quacunque specie, quæ in promptu fuerit, excepto Cretico, quod etiam Tardylum vocatur: nam Massiliense, Aethiopicum & Peloponnesense ejusdem sunt naturæ. Quique studiose investigabit, is Massiliense semen facile habere potest: quare de ejus succedaneo non est necesse loqui: cum istud in multis officinis legitimum reperitur. Aetius nominatim Massiliense accipit, addens, debere esse incorruptum.

STAPHYSAGRIA, sive herba pedicularis, Germ. *Teufelkraut*, *Disinnz*. Gall. *Herbe au poule*. Ital. *Staphysaria*, *Semenza de fratti*. Hisp. *Fabaz*, *Hauarraz*: folia habet labraticæ, divisa & cauliculos rectos, molles, nigrosq; fertiorem glasti, & folliculos virides, similes cicerci, & in his semine triangulum, scabrum, ex nigro subfulvescens, intus albi, gustu acre. In Istria, Dalmatia, Apuleja & Calabria frequentissima provenit. Nunc passim in hortis plantatur. Colligitur semen mense Julio. * Grana quindecim si trita in aqua mulsa dentur, crassum humorem per vomitum purgant: sed qui hauserunt, ambulare debent. Prudenter tamen attendere oportet, & aquam mulsam continuò potui dare: quoniam pericula strangulationis inferunt, & fauces adurunt. Fritæ, & ex oleo illita, phthiriasi prodest, itè prurigini & psoriasis. Cit plurimam pituitam commanducata: decocta in aceto, dentium dolori, colluto ore subvenit: rheumatismum gingivarum sistit: ulcera oris manacia cum melle sanat. Urenibus malagmatis imponitur *Dioscorides*.

SEMEN URTICIS colligitur mense Septembris: conservatur autem per annum. * Flatus discutit, Veneremq; compescit: venenatis ictibus, aquæ quæ cutem subit, lienosisq; auxiliatur: lac vocat, menses ciet drachmæ pondere in vino potum: caput tentat, & soporem affert. *Dioscor.*

De seminibus calidis in quarto.

NASTURTI SEMEN, Ger. *Kreßig saamen*. Gall. *Semen de Cresson*. Ital. *Semenza d'Agresto*, vulgò notum est. Nascitur passim in hortis. Colligitur mense Junio & Julio: siccatur, mūdatur, & con-

servatur per annum in loco siccò. * Semen est acre: excalfacit, stomacho adversatur, alvum turbat, tinea excutit, lienem imminuit, partus examinat, menses ciet, Venerem stimulat, hnapis & erucæ simile intelligitur: lepras & impetigines abstergit, illitum cum melle lienem extenuat, favos expurgat: pulmonum vitia extrahit, sorbitionibus incoctum, serpentum venenis potum resistit, atq; eas suffitu fugat: capillorum defluxia cohibet: carbunculos ad suppurationem perducit, & rumpit: coxendicibus cum polenta commode ex aceto illinitur: tumores, collectionesq; discutit: emittit furunculos illitum cum muria. *Diosc.*

SINAPI (Ger. *Sem*, Gall. *Sennu*, Ital. *Sennara*, *Sonpa*, Hisp. *Moflaza*, colligitur mense Julio. Eligi debet adultum, valde rutum, non magnopere siccum, sed quod fractum interoe virescat, & veluti quodam succo maderet, cæsum coleret; siquidem recens id genus, tempestivum habetur. * Ad calefaciendam, extenuandam, extrahendum efficacis est. Ad eliciendam capitis pituitam manditur: contra præduros tonillarum tumores, ac veterem callosamq; ar. arte scabritiem succus ex aqua & melle convenerit gargarizator: sternutamentis, tritum & naribus admotum comitialibus quoq; auxiliatur: foeminae vulvæ strangulata oppellitas excitat: lethargicis deorsu capite illinitur. Cum sicis admittitur, donec rubescat locus, & ad coxendicum cruciatus impostum, ad lienem, & omne genus dolores confert, cum permuatandæ valetudinis causa ex alto vitia extrahenda sunt: alopecii illitum medetur: faciem purgat: sugillata cum melle, adipis, aut cerato rapit: ferè impetigines & lepre eo cum aceto perunguntur: contra febrium circuitus aridum bibitur, aut potus polentæ modo inspergitur: extrahentibus emplastris, scabritemq; extenuantibus utriusq; admittitur (solet tritum gravitati aurium, & sonitui, cum fico impostum prodest. Succus ad hebetudines oculorum, & genarum scabritias magna utilitate illinitur. Expressus recentis semine succus in Sole siccatur. In hortis satum provenit. *Dioscorides*.

De seminibus frigidis in primo.

HORDEUM, Ger. *Orsen*, Ital. *Orzo*, Gall. *Orge*, Hisp. *Couada* dicitur: vulgaris est novitiæ. Est candidum, purumq;: Id minus quam triticum alic. Pitifana tamen ob cremorem in decoctione redditum, plus alimentum præbet quam polenta ex hordeo facta. * Contra acrimoniam, atq; gutturis scabritias, exulcerationesq; pollet: quibus etiam triticea pitifana præsidio est: sed plus alic, magisq; urinam movet. Lac abundè suppeditat, si cum tenebuli semine cocta sorbeatur. Hordeum absterget, urinam ciet, inflationem parit, stomacho adversatur, tumores concoquit. Farina hordeacea decoquitur in multa aqua cum fico, ut inflammationes collectionesq; discutiat: duritias cum resina & simo columbarum concoquit: cum meliloto autem, & papaveris calyce dolores finit, qui latus excruciant: adversus testinorum

norum inflationes cū lini semine, scenogræco, & ruta illini iuvat: strumas cum pice liquida, cera, oleo & impubis pueri urina, ad cōcoctionem perducit: & eum myrto, aut vino, aut malicorio, aut sylvestribus pyris, aut rubo, alvi profluvia sistit: podagricis inflammationibus cum coroneis aut aceto prodest: decocta in acri aceto, modo quo hordeaceum cataplasma, & calida imposita, lepris medetur. Cremor verò farinae ex aqua, atque cum pice & oleo decoctus, puri movendo est: cum aceto subactus, itidem & cum pice contra articulorum fluxiones prodest. Farina ex his alvum cohibet, inflammationesque mitigat. *Dioscorides.*

MILIMUM, (Germ. Hirß, Gall. Du Millet, Ital. Miglio, Hisp. El Milo.) vulgaris est notitia. Frigidum in primo, siccum verò in tertio. In panes coactum, in inus cæteris frugibus alit. * sicut pulvere sua alvum, urinam cit. Torretur milium, fervensque in sacco ponitur, ut torminibus, reliquisque doloribus, si foveatur, auxilio sit. Satum in arvis provenit. Augusto mense demerent. *Dioscorides & Galenus.*

De seminibus frigidis in secundo.

ACETOSA semen, Ger. Sauampffer saamen/partim in hortis & pratis nascitur. Colligitur mense Junio, vel Julio. * Ex aqua aut vino utiliter bibitur, contra dysenterias & cæliacorum affectus, stomachi fistidia, scorpionū idus. Quod si quis in potu presumat, nihil molesti ex ictu patietur. *Dioscorides.*

CICHORII semen passim in campestribus nascitur. Colligitur mense Julio, vel Augusto, siccat, mundatur, & servatur per annū, in loco calido. * Fervorem sanguinis & aliorum humorū lenit, ac Veneris appetentiā extinguit: viscera, præsertim jecur, obstructione liberat: biliosamque materiam in illis collectam discutit, vividumque faciei colorem restituit: eò quod amarum sit, & detergeat. Præterea stomachum, magis autem jecur & renes, astrictione quadam corroborat. Cichorii verò semen adeo est salutare, ut etiam si assiduò vel edatur, vel bibatur, nihil incommodi adferat. *Andernacius.*

SOLANI VESICATORII semen, quod Græci HALICACABUM, Arabes ALKAKENGI, Germ. Schuttten saamen vocant, * urinae cibandæ efficacis est, misceturque medicamentis, ad jecur, renes & vesicam idoneis. In vineis copiosissimè provenit. Colligitur Augusto vel Septemb. mensibus. *Andernacius.*

De seminibus frigidis in tertio.

CICUTÆ semen astringens est, & venenosum. * Porro internis remediis non additur: in externis liberius, ubi stupefacere oportet, ut in mammis indurandis. *Andernacius.*

SEMEN JUSQUIAMI, seu ALTERCI, Germ. Witsen saamen/mense Julio colligitur: siccat, mundatur, & conservatur per annum in loco sicco. * Stuporem inducit, & colicis medicamentis admiscetur. *Dioscorides.*

A SEMEN PAPAVERIS albi, rubri & nigri, mense Majo colligitur: siccat, mundatur à festucis, pulveribus, & per annum servatur, in loco sicco. * Album familiare magis est, dolores obtundit, & somnum mediocriter conciliat. *Dioscorides.*

De seminibus humidis in primo.

MALVÆ semē mense Augusto, vel Septembri colligitur: servatur autem per annum in loco sicco. * In vino potum, addito loti sylvestris semine, vesicæ cruciatus lenit. *Dioscorides.*

B SEMEN SESAMI semen ex Græcia & Peloponneso ad nos convehitur. * Sesamum stomacho inutilis cibus, halitus gravitatem facit, quoties intet mandendum, commissuris dentium inhæsit: nervorum crassitiem illitu discutit: nec detur auribus fractis, ambustis, inflammationibus, colli doloribus, & cerastæ moribus: capitis dolores, qui aestuatione concitantur, ex rosaceo lenit. *Dioscorides.*

De seminibus siccis in primo.

FABA (Germ. Wosen, Gall. Fève, Ital. Fava, Hisp. La hana.) vulgaris notitia est. Passim in hortis lata provenit. Floret æstate. * Inflationem excitat, agrè cōcoquitur, tumulosa sermoia facit, tussi confert, carnē gignit media calidi frigidique, natura. Decocta in posca, & cū suo cortice estrata, dysenterias & cæliacorum profluvia sistit: contra vomitiones convenienter manditur. Inflatione levior contrahitur, si aqua prior inter coquendū abjiciatur. Vinidis plus negotii stomacho exhibet, majoremque flatum parit. Lomentum ejus & per se, & cum polenta illitū inflammationes, quas vulnus excitavit, mitigat: cicatrices concolores facit: turgentes grumoso lacte mammas, etiam si inflammatione tentatur, adjuvat: hæc restinguit: furunculos, sugillata parotidasque, cum fenigræci farina & melle discutit: cum rosa autem, thure, & ovi candido, præcidentes oculos, tumores, uvasque, reprimat: subactū vino, suffusiones & idus oculorum recreat. Manducata sine cortice faba, ad avertendas fluxiones, fronti illigitur: decocta in vino, testium collectiones sanat: quò tardius pubes erum pat, pueris imo ventri illinitur: virginitatem purgat. Fabarum cortice illi capilli, qui post evulsionem renascuntur, gracilescunt, & minus alimētū capiunt: cum polenta, scisso alumine, & veteri oleo impositi cortices strumas discutunt. Decocto earum lanæ inficiantur. Faba dempto cortice in illas partes divisa, in quas suapte natura scinditur, in potu solet sanguinis defluxionibus ab hirudine concitatis: namque eas supprimit, si semelicta apprimatur. *Dioscorides.*

D SICCANTE quoque in primo, semen Feniculi, Fenigræci, Hordeum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus siccis in secundo.

LENTE (Germ. Linsen, Gall. Lentille, Ital. Lenticchio, Lente, Hisp. Lentero.) * valenter astringunt, corpus desiccant, ventrem fistunt: sed

costum earum resolvit: ideo ipsarum juris prior aqua abjicitur, ubi retentionis causa adhibetur. Somnia tumultuosa excitant: capiti, nervis, ac pulmonum inuiciles. Contra subversionem stomachi, triginta grana lentis delibata devorari proderit. Decocta cum polenta, & illita, podagras lenit: sinus cum melle glutinat, crustas rumpit, ulcera purgat. Decocta in aceto duritias & strumas dilcutit. Passim in agris fere proveniunt: Julio & Augusto colliguntur. *Dioscor. & Galenus.*

SICCANT quoque in secundo, Ervum seu Orrobis, Milium, Oryza, semen Papaveris, Solani, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus siccis in tertio.

COCUM, **GRANUM TINGTORIUM**, **KERMES**, (Ital. *Grana Cocco*. Gall. *Le graine de coque on fait l'escar late*. Hisp. *La Grana para teñir*.) quo insectores utuntur, frutex est turculosus, parvus, cui grana ceu lentis adherent, quae electa congeruntur. Optimum gignitur in Galatia & Armenia: deinde Asia & Cilicia: ultimū ex omnibus Hispanicum. * Vis huic spissandi: vulneribus, nervisque praecis convenienter ex aceto tritum illinitur. Nascitur quoque in Cilicia e quercubus, cochlearum exilium similitudine: quod illius regionis mulieres ore legunt, & cocum vocitant. *Dioscorides.*

SICCANT quoque in tertio, semen Anethi, Apii, Ammi, Anisi, Cari, Cumini, Coriandri, Nigella, Petroselinii, Milium, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus calfacientibus caput, thoracem, cor & stomachum.

CAPUT exalfaciunt, semen Foeniculi, Majoranae, &c. de quibus vide supra suo loco.

THORACEM exalfaciunt semen Urticae, &c. de quo vide supra.

COR exalfaciunt semina Ocyimi, &c. de quibus vide supra suo loco.

STOMACHUM, vel **VENTRICULUM** exalfaciunt, semen Anisi, Cuminum, Amos, Cardamomum, Grana Paradisi, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus exalfaciuntibus jecur.

SEMINA ASPARAGI vulgaris sunt notitia. Nascitur passim in hortis. Colliguntur aestate, & conservantur per annum in loco sicco. * Urinam ciunt: regium morbum, renum vitia & coxendicum cruciatus persanant. *Dioscorides.*

HEPAR quoque exalfaciunt, semen Anisi, Amos, Amomi, Apii, Cumini, Cari, Dauci, Foeniculi, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus calfacientibus splenem.

Splenem exalfaciunt, semen Anisi, Cari, Nasturtii, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus calfacientibus renes & vesicam.

CICARA sativum (Ger. *Richern* / *Zisserbs*. Gall.

Pois cices. Ital. *Ceca*. Hisp. *Caruano*.) vulgo dictum est. Colligitur in fine aestatis, vel principio autumni: siccatur, & conservatur per annum. * Alvo idoneum est, urinam ciunt, inflatione parit, colorem commendat, menses ac partus expellit: lac auget: Venerem excitat: calculos in renibus frangit dato cum roremarino hydropicis, aut regio morbo laborantibus, eorum decocto. cum ervo decoctum, illinitur ad inflammationes testium, verrucosas inforimationes: ad scabiem, ulcera capitis manantia, impetiginosque: item contra carcinoma, & ulcera quae cacothie vocantur, cum melle & hordeo prodest. Alterum genus nigrum, ceteris minus, quod Arietinum vocant, idem quod album vel rubeum praestat. *Dioscorides & Galenus.*

SEMINIS SAXIFRAE albe plata mense Majo provenit, saxosis, arenosis, alperis, sitientibusque locis, foliis humi procumbentibus, exiguis, rotundis, in ambitu serratis, vulgaris terris hederæ modo: pinguioribus tamē, & mollioribus. Caulem profert tenuem junci modo, hirsutum, cubitale: in cuius cacumine flores prodeunt albi, candidis violis non absimiles, qui mense Junio absque semine decidunt. Radix huic exilis, granulis quibusdam cohaerens, coriandri magnitudine, quae partim albicant, partim verorufescunt, & pro semine seruntur, amaro gustu. * Tusa & devorata urinam ciunt, renum & vesicae calculos pellunt. *Mattiholus.*

RENES & VESICAM quoque exalfaciunt, semen Erucæ, Urticæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus exalfaciuntibus aterum.

RUTA semē vulgaris est notitia. Colligitur mense Julio, vel Autumno. * Potū contra intestina vitia efficax est. In antidota commode additur, contra incontinentiam urinæ costum semen septenis diebus potui datur. Est & aliud rutæ genus, Harm. seu Harmala dictum, & Dioscoridi descriptum in ruta Galatica. Quibusdam dictamnum album vulgare creditur: non convenit tamen illi semen tuberosum & triangulare. Hanc ob causam ejus loco, dictamno albo vulgari, aut semine rutæ sylvestris uti licebit, donec praestantius aliud reperitur. Maturescit semen Harmalæ autumnis: quod cum melle, vino, croco, & fœniculi succo, ac gallinaceo felle, teritur contra retulam oculorum aciem. In collibus & lato solo provenit. *Dioscorides, & Florentini.*

De seminibus calfacientibus artus.

ARTUS calefaciunt, semen Nasturtii, Rutæ, Sinapi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus caput.

LACTUCA semen notum est. Colligitur mense Julio vel Augusto: siccatur, mundatur, & servatur per annum in loco sicco. Epotum, assiduas libidinum imaginationes in somno compescit & Veneri refragatur. *Dioscorides.*

CAPUT quoque refrigerat, semē Hyoscyami, Papaveris albi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De se-

De seminibus refrigerantibus thoracem,
cor & stomachum.

THORACEM refrigerant, semen Papaveris albi, Violarum purpurearum, &c. de quibus vide supra suo loco.

CITRI semen vulgare est notitia. refrigerat & siccatur ordine tertio. * Contra venena plurimum valet: scorpionum ictibus & potum, & appositum mirifice medetur. *Galenus.*

COR quoque refrigerant, semen Acetosae, Coriandrum, &c. de quibus vide supra suo loco.

STOMACHUM refrigerat Coriandrum preparatum secundum Avicennam, &c. de quo vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus hepar.

CUCURBITAE semen notum est. Colligitur circa principium hyemis. Cucurbita in vite sua ad hyemem usque servata, deinde insolata, aut in calido hypocausto posita, donec penitus fuerit siccata, servatur per annum in loco secco. Frigidum & humidum in secundo: * sanguinis & bilis fervorem, febriumque; extinguit. *Galenus.*

CUCUMERIS & CITRULLI semen colligitur mense Julio, vel Autumno: siccatur, & conservatur per annum. Refrigerat & humectat ordine secundo: * alvo & stomacho utile: urinam movet modice: cum lacte, aut passo vesicae exulcerationibus subvenit: bilem & sitim extinguit. *Dioscorides & Galenus.*

MELONIS semen mense Julio vel Augusto colligitur: mundatur, siccatur & servatur per annum in loco secco. Refrigerat & humectat excessu secundo: * sitim & febrium calorem extinguit: urinam citi abstergit: vesicae ac renum exulcerationibus subvenit. *Dioscorides & Galenus.*

PORTULACAE semen Julio mense & autumni principio colligitur: siccatur, & conservatur per annum. Frigidum in tertio. * Fluxiones repellit, & maxime biliosas & calidas, &c. *Galenus.*

SCARTOLAE semen Julio mense colligitur: siccatur, & conservatur per annum. Refrigerat atque; exticcat excessu secundo: * hepatis calorem extinguit, bilemque, &c. *Galenus.*

HEPAR quoque refrigerant, semen Endiviae, Lactucae, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus splenem.

SPLENEM refrigerant, semen Citrulli, Cucurbitae, Cucumeris, Endiviae, Lactucae, Melonis, Portulacae, Scariolae, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus renes
& vesicam.

RENES & VESICAM refrigerant, semen Cucurbitae, Citrulli, Cucumeris, Melonis, Endiviae, Lactucae, Portulacae, Scariolae, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus artus.

ARTUS refrigerant, semen Citrulli, Cucurbitae, Cucumeris, Melonis, Endiviae, Lactucae, Portula-

caez, Scariolae, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus astringentibus.

ANTHERA semine rosarum est. Colligitur autumno: siccatur & servatur per annum. Astringit: * vomitiones alvique fluores cohibet.

BERBERORUM semine colligitur autumno, vel hyemis principio: siccatur, & conservatur per annum, ad usum. * Sitim restinguit, biliosas pestilentesque; exhalationes supprimit. Datur coeliacis, dysentericis: & ubi bilis à jecore in ventriculum regurgitans, cholericos excitaverit affectus. *Mathiolus.*

BURSAE pastoris semen colligitur mense Majo, vel Junio: siccatur, & conservatur per annum. Refrigerat, exticcat, & astringit: * cruentas excretaiones sistit: vulnera glutinat: meosum abundantiam sistit: contra omnes sanguinis fluxiones efficax est, &c. *Mathiolus.*

NUCLEI ACINORUM astringendi vim obtinent: * stomacho utiles sunt. Insuper gitor farina costorum, polentae modo, dysentericis, & coeliacis, & solutis stomacho. *Dioscor.*

ASTRINGUNT quoque Granum tinctorii, seu Coccum, Milium, semen Portulacae, &c. de quibus supra suo loco.

De seminibus discutientibus.

DISCUTIUNT semen Anethi, Dauci, Foeni graeci, Lini, Nigellae, Selsami, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus abstergentibus.

ABSTERGUNT Faba, Ervum seu Orobus, Hordeum, Lupini, semen Urticae, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus emollientibus.

EMOLLIUNT Foeni graeci, semine Lini, Matvae, Nigellae, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus indurantibus.

INDURANT semina Portulacae, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus suppurantibus.

LOLIUM, Ger. Ratten oder Kornweiser. Gall. *Yuray*, ou *Gasse* appellatur: in arvis tritico & hordeo corruptis uligine seminibus nascitur.

* Molitum nomas, putrescentia ulcera, gangranasque compescit, cum raphanis & sale illitum: & ex aceto & sulphure vivo feros lichenas & lepras sanat: strumas quoque; discutit, cum fimo columbino & lini semine decoctum in vino. Decoctum ex aqua mulsa, uribissime ischiadiciis illinitur: si cum polenta, thure, myrrha, aut croco suffiatur, conceptionem adjuvat. *Dioscor.*

SUPPURANT quoque; Foenum graecum, Hordeum, Lini semen, &c. de quibus supra suo loco.

De seminibus glutinantibus.

GLUTINANT Ervum seu Orobus, Lolium, Lupinus: de quo vide supra suo loco.

De seminibus status discutientibus.

SANTAL SANTONICI, seu ZEDARIAE semen, Germ. *Wurmjaamen*, è Sinarum regione

ultra extremas Indię oras adfertur. Excalescit: A Ital. *Panico*. Gall. *des Panis, semblable à miller*. Hisp. *El panizo*. milio specie simile, facultate exiccatoria. * Silit non nihil ventris fluxus: astringit minus quàm milium. *Galenus*.

FLATUS quoque discutiunt, semen Anethi, Anisi, Apii, Cari, Cumini, Dauci, Fœniculi, Nigelle, Petroselinii, Seseleos, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus generantibus semen.

FRAXINI semen, seu lingua avis, * jecinoris & lateris doloribus in vino sumptum medetur: aquam, quæ subit cutem, extrahit: corpus obesi onere levat, & ipsum seorsim ad maciem reducit: Venerem stimulat. *Plinius*.

SEMEN quoque generant, Cicer, Faba, semen Erucae, Lini, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus menstrua provocantibus.

LIGUSTICI semen nascitur in altissimis asperisque montibus, & hortis: colligitur mense Julio: siccatur, & conservatur per annum in loco sicco. * Excalescit. cœcoquit, flatus discutiit, menses movet, &c. *Dioscorides*.

MENSTRUUA quoque provocant, Amomi, semen Asparagi, Anisi, Ammi, Dauci, Apii, Fœniculi, Petroselinii, Seseleos, Cicer, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus menses sistentibus.

PARONIAE semē vulgaris est notitiæ. Nascitur in hortis, & montibus altissimis. Colligitur mense Augusto: siccatur & servatur per annum. Auxiliatur grana nigra suppressionibus nocturnis, vulvæ strangulationibus, & matricis doloribus, quindecim numero pota, in aqua mulla aut vino. Rubra verò grana menses sistit, decem vel duodecim pota in vino austero, & nigro: stomachicis & erosionibus, ea esse prodest: à pueris pota, initia calculorum eximunt. *Dioscorides*.

MENSES quoque sistunt, Anthera, Cuminum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus calculum frangentibus.

SEMEN Lappæ minoris in pilulis & globulis inventum, & in levissimâ pulverem redactum, cum paucis vino albo, eoque generose exhibitum, venes ab arenulis efficacissimè repurgabit: sed aliquanto celerius, si cum aqua vitæ hauriatur. Ab expecto accepit *Mixaldus*.

CALCULUM in renibus frangunt, Milium Solis, semen Malvæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus venenis resistentibus.

RAPÆ semen vulgaris est notitiæ: colligitur æstate, servatur per annum. * Antidotis & theiacis, præsertim quæ sensum doloris auferunt, (anodyna vocant) idoneum est: potam contra venena salutare est: Venerem concitat. *Dioscor.*

VENENIS quoque resistent, Ammi, semen Anisi, Apii, Citrei mali, Fœniculi, Cardamomum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus mitigantibus dolorem.

FAVICUM, Ger. *Senq*, oder *Spensdy*, *Hudeltorn*.

Ital. *Panico*. Gall. *des Panis, semblable à miller*. Hisp. *El panizo*. milio specie simile, facultate exiccatoria. * Silit non nihil ventris fluxus: astringit minus quàm milium. *Galenus*.

DOLORAM quoque mitigant, semen Anethi, Amomi, Cumini, Cardamomi, Dauci, Eryum, Fœnumgræcum, Hyoscyami, Lini, Petroselinii, Milium, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus discutientibus strumas.

STRUMAS discutiant, semē Althææ, Coriandrum, Hordeum Lentis, Lupini, Lolium, Lithospermum, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus venenosis.

CORIANDRUM ob odorem latere non potest. * Epotum autē vocem exasperationis adfert, à temulentis nō abhorrentem, qui sumptum, pudenda dictu blaterant, totiusque corporis odore venenum fatentur. Quibus post vomitionem irino oleo concitatum, ut retulimus, merum & per sese, & ex absinthio potum auxiliatur: item oleum: nec secus ova in eodem exinanita, si liquefacta in muria forbeantur: & epotamuria, & jus salsum ex gallina & anseri: passum quoque cum lixivio sumptum. *Dioscorides*.

PSYLLION epotum, * corpori toto frigus, & torporem cum exolutione & morore quodam adfert, ita ut animum despondeant. Cui omnia, quæ exhausto coriandro auxiliantur. *Dioscor.*

De seminibus purgantibus bilem.

PSYLLION, Ger. *Psittentant*. Gall. *Herbe à Pucier*. folis est coronopo non dissimilibus, hirsutis, longioribus. Sarmentosa fœni modo in totū herbua, ramis dodrantalibus: coma à medio caule exoritur, duobus tribusve convolutis in cacumine capitulis: in his semine duro, nigro, pulicem similitudinis est usus in medicina. Eligitur absolutum, amplū, tam grave, aut aqua mergatur. Nascitur in arvis & incultis. Colligitur Autumno semen. Servatur ab uno anno usque ad duos. Dosis verò à drachma una usque ad tres.

* Aqua frigida maceratum purgat choleram: febribus biliosis est salubre, & inflammationibus thoracis. Thoracem quoque lenit, sitim extinguit. Cum aceto autem agitatū, phlegmonas, erysipelata, herpetas, & cæteros tumores calidos extinguit, & horum dolorem sedat, præsertim cataplasmate impositum. Sic & cephalalgiam eadem mitigat. Frixum verò & conquassatum, florem biliosum, dysentericum, à medicamento acris, ut scammonio, excitatum, sedat cum oleo rosaceo sumptum, vel injectum. Er psyllio sic macerato cum aqua fontana frigida, & quassato, mucosa portio, præcipue cum oleo violato, aut syrupo violato, alvū subducit. Non sumendum autem, quibus viscera sunt imbecilla, neque etiam triticum. *Dioscorides & Majus*.

THYMELÆA seminis, seu grani Gnidii planta, virgas edit pulchras, multas, tenues, binum cubitorum: foliis chamelææ, angustioribus & pinguioribus, viscosis gummosisque; si mordeantur: flore candido: fructu myrti in modum rotundo, qui inter initia viret, & tandem rube-
 scit: in volucrum fructus durum, foris nigrum, intus album. Nascitur in montanis asperis, & incultis calidiorum regionum locis. Quovis anni tempore viret, sed fractus Autumno perficitur. Conservatur per annos duos. Dosis à granis quatuor usque ad viginti. Datur robustis ac fortioribus hominibus: imbecillioribus nequaquam.

* Hoc per inferna, bilem, pituitam, aquasque detrahit: verum fauces adurit. Itaque cum farina, aut polenta, aut in uvæ acino dari debet, aut melle cocto obductum devorari. *Dioscorides.*

THLASPI herbula est angustis foliis, digitali longitudine, in terram veris, subpinguis: binum dodrantum cauliculo, tenui, non sine adnascens ramis: fructu circa ipsum rotum ab extremo in latius se pandente: semine nasturtii, incluso vas in cacumine divisus, lenticulæ effigie, nisi quod infringitur: unde nomen accepit. Flos albus. Nascitur in semitis, & sepibus, folisque. Semè aperi gustus, ex calfaciens. * Bilem utramque extrahit, potum acerabuli mensura: prodest ichthiadicis infusum: sanguinem potu educit, internas suppurationes rumpit: menses ciet, sed partus enecat. *Dioscorides.*

Thlaspi semen est in usu: cujus tempore Galeni ex Creta quædam species, formæ rotundæ, colore inter rubescentem & flavum medio, minor, quam est milium, asserbatur. Quod tamen passim etiam crescebat, & arbitror esse illud ipsum, quod hodie ab omnibus Pharmacopœis accipitur, quoniam omnes ejusmodi notas habet. Sed Galenus multo magis laudat illud, quod colore nigricante ex Cappadocia habebatur, & ita rotundum erat, sicut prius: præcipue quod in monte Tauro nascebatur: non parum dissimile à Cretico, quod ubique proveniebat, & ex aliis Cappadociæ partibus quoque asserbatur. Sed istud ex Tauro erat grandius, & ex uno latere habebat nescio quid cõpressi, unde etiam nomè Thlaspi obtinuit: & ejusmodi Thlaspi (qui diligentia adhibent) in regno Neapolitano quoque haberi potest: & ego ex monte Posino Calabria, atque etiam ex montibus in eo latere, quod Amasi vocatur, accepi, cum omnibus notis, quas illi Galenus attribuit, quod initio mihi à Luca Ghino felicissimæ memoriæ, dum Bononiæ esset, fuit transmissum. Sapore est amaro, & acerrimo, & cum terra mandatur, facile provenit: quanquam non ita sit validum, quemadmodum quod sua sponte in montibus nascitur.

De seminibus purgantibus pituitam.

CARTHAMI, seu Cnici semen, Ger. *Witbol* sasan saamen; eligitur amplum, plenum, medulla pingui, album, angulosum, leve. Nascitur in

A hortis. Colligitur estate. Conservatur autem per annos tres. Dosis est à drachmis quatuor ad aureos quinque. Corrigitur ejus malitia aniso, galanga, macere & cardamomo. * Pituitam per ventrem & vomitum purgat, & aquas. Ob id morbis inde natis, ut colico affectui, & similibus confert. Thoracem quoque & pulmonem expurgat. Stomacho noxium. Unde ejus noxa, ut supra, corrigenda. *Mesues.*

GENISTA arbor est montana, è cujus caudice quam plurimæ funduntur virgæ, rectæ, flexiles, fractu contumaces, quibus vires & alia ligantur. Flores edit flavos, lunari figura: e quibus siliquæ prodeunt, ervi magnitudine: & semina in eis lenti similia, intervallis distincta. Dosis seminis à drachmis duabus ad quatuor. Corrigitur aniso, semine feniculi & dauci. Epotum semen pituitam utrinque valentissimè purgat, & ab articulis quoque humores trahit. Rens excrementa pellit, urinam citissimè, & calculos dirumpit tam in renibus, quam in vesica: neque in his materiis figi, & in calculum durelere sinit. *Mesues.*

LATHYRIS, seminis planta, quam aliqui tithymalum appellant, vulgo Cataputiam minorem, Germ. *Springtörner* / *Trettörner*. Ital. *Catapuzza*. Gall. *Esperge*. Hisp. *Tariago*. caulem emittit cubiti altitudine, & digitali crassitudine, inanem. Gignuntur in cacumine alæ, & folia in caule oblonga, amygdalinis proxima, latiora, &

D *læviora*: quæ autem in summis ramulis exierunt, minora cõspiciuntur, aristolochiæ aut oblonge hederæ figura. In cacumine fructum summus furculis gerit, triplici loculamento insignem, rotundum, ceu cappario, in quo grana intercurrentibus membranis inter se distincta continentur. ervis majora, rotunda, quæ dum corticibus exuuntur, candida sunt, & gustu dulcia. Nullus radicis usus. * Totus frutex laleo succo turget, uti tithymalus. Grana sex, aut septem in catapotio, aut cum ficis aut palmulis devorata, alvum purgant: sed aqua frigida postea sorbenda. trahunt autem bilem, pituitam, & aquas. *Dioscor.*

RICINI seminis arbor, vulgo Palma Christi, item Cataputia major, Germ. *Dunberbaum*. Gall. *Palme de Christ*. Ital. *Cirasole*. Hisp. *Figueras de l'inferno* dicitur: provenit parvæ ficis altitudine, folio platani majore, læviorè, & nigriore, ramis caudicibusque cavis, in arundinis morem: semine in uvis asperis, quod corticibus exutum, ricinum animal representat. ex quo oleum nomine Ricinum exprimitur, cibus sædum, lucernis emplastrisque utile. * Grana triginta numero purgata, trita potu pituitam, bilem, aquamque per alvum extrahunt, vomitionesque movent. sed injucunda admodum est, & molesta purgatio: siquidem stomachum vehementer subvertit. Tula, & imposta, vitia cutis, varosque expurgat. *Dioscorides.*